

Dr hab. prof. UAM Mirosława Dabert
Laboratorium Techniki Biologii Molekularnej
Wydział Biologii
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
ul. Uniwersytetu Poznańskiego 6
61-614 Poznań
email: mirkad@amu.edu.pl

Ocena osiągnięć Pana dr. inż. Radomira Graczyka w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki biologiczne

1. Podstawa formalna recenzji

Podstawę formalną do sporządzenia niniejszej recenzji stanowi Uchwała Nr 37/2023/2024 Rady Dziedziny Nauk Ścisłych i Przyrodniczych Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 10 września 2024 r. w sprawie powołania mnie na recenzenta w Komisji habilitacyjnej do przeprowadzenia czynności w postępowaniu habilitacyjnym dr. inż. Radomira Graczyka, o czym zostałam powiadomiona przez Przewodniczącego Rady Dziedziny Nauk Ścisłych i Przyrodniczych Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego pismem z dnia 10 września 2024 r. Postępowanie zostało wszczęte w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych, w dyscyplinie nauki biologiczne i odbywa się zgodnie z Ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2023 poz. 742) i regulaminem postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego przyjętego Uchwałą Senatu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego Nr 117/2022/2023 z dnia 26 września 2023.

Obowiązujące kryteria oceny obejmowały: (1) posiadanie stopnia doktora, (2) posiadanie w dorobku osiągnięć naukowych albo artystycznych, stanowiących znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej: a) 1 monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a oraz (3) wykazanie się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Recenzja została przygotowana na podstawie otrzymanej dokumentacji składającej się z wniosku przewodniego i siedmiu załączników, w tym: kopii dyplomu doktora (zał. 2), autoreferatu (zał. 3), monografii naukowej wskazanej jako osiągnięcie habilitacyjne (zał. 4), wykazu osiągnięć naukowych albo artystycznych, stanowiących znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny (zał. 5), kopii publikacji naukowych (zał. 6) i potwierdzeń staży, promotorstwa, nagród, funkcji i szkoleń Habilitanta (zał. 7).

2. Sylwetka Kandydata

Pan dr inż. Radomir Graczyk uzyskał tytuł zawodowy inżyniera w 2001 r. w Wyższej Szkole Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, a następnie ukończył studia magisterskie w 2003 r. w Akademii Techniczno-Rolniczej im. J. i J. Śniadeckich w Bydgoszczy (obecnie jest to Politechnika Bydgoska im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich). Praca magisterska Habilitanta dotyczyła zagadnień związanych z akarologią. Tę tematykę kontynuował na studiach doktoranckich na Wydziale Zootechnicznym Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego im. J. i J. Śniadeckich w Bydgoszczy (UT-P) (obecnie Politechnika Bydgoska), gdzie w 2011 r. uzyskał stopień naukowy doktora nauk rolniczych w dyscyplinie zootechnika na podstawie rozprawy dotyczącej wpływu nawożenia gleb na akarofaunę glebową.

Od października 2005 r. do czerwca 2012 r. dr Graczyk był zatrudniony na etacie asystenta na Wydziale Zootechnicznym UT-P (obecnie Politechnika Bydgoska), a od lipca 2012 do chwili obecnej jest zatrudniony na etacie adiunkta na Wydziale Hodowli i Biologii Zwierząt tej samej uczelni. Podsumowując, mimo różnych nazw uczelni, kariera naukowa Habilitanta przebiegała na jednej uczelni, obecnie nazywaną Politechniką Bydgoską im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich.

Na początku studiów doktorskich, w 2005 r. dr Graczyk odbył krótkoterminowy staż w Norwegii w Sogn and Fjordane University College, w celu podniesienia kwalifikacji zawodowych związanych z pobieraniem prób i oznaczaniem taksonów roztoczy glebowych. Po uzyskaniu stopnia doktora, w 2019 r. odbył trzymiesięczny staż we Włoszech na University of Molise w Campobasso, którego tematyka nie była związana z akarologią, a dotyczyła wpływu iniekcji in ovo substancji bioaktywnych na wydajność kurcząt w środowisku produkcyjnym oraz poszerzenia wiedzy w zakresie metod statystycznych wykorzystywanych w analizach biochemicznych. Nie ma danych wskazujących, by pracował w innych ośrodkach naukowych. Nie odbył też stażu podoktorskiego w ramach dziedziny, którą się zajmuje (akarologia).

Habilitant ma duże doświadczenia dydaktyczne: jest opiekunem Studenckiego Koła Naukowego, prowadził zajęcia na różnych kierunkach studiów realizowanych na macierzystej uczelni, dotyczące takich zagadnień jak ekologia, ochrona środowiska, akarologia, leśnictwo, zoologia i statystyka oraz był promotorem niemal 60 prac dyplomowych. W chwili składania wniosku pełnił funkcję promotora pomocniczego dwóch rozpraw doktorskich, w tym jednej zakończonej przyznaniem stopnia doktora. Był wielokrotnie nagradzany przez Rektora Politechniki Bydgoskiej (wcześniej Rektora UT-P) nagrodami zespołowymi za osiągnięcia naukowe (2012, 2014-2019), działalność dydaktyczną (2011, 2017) i organizacyjną (2012, 2013, 2022). Dane naukometyczne na dzień wszczęcia postępowania: sumaryczny IF = 52,161; liczba cytowań = 231 (166 bez autocytowań) wg WoS, indeks H = 8, liczba punktów MNiSW = 1627.

3. Ocena osiągnięcia habilitacyjnego

Jako osiągnięcie habilitacyjne, Pan dr Radomir Graczyk wskazuje monografię pt. „Mechowce (Acari, Oribatida) wybranych mikrosiedlisk jednopiętrowych borów suchych Cladonio-Pinetum na gruntach leśnych i porolnych” wydaną w 2020 r. przez Wydawnictwa Uczelniane Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy, czyli wydawnictwo publikujące recenzowane monografie naukowe. Recenzentami wydawniczymi Monografii byli dr hab. inż. Iwona Skrzecz z Instytutu Badawczego Leśnictwa i prof. dr hab. Sławomir Kaczmarek z Wydziału Nauk Biologicznych Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Habilitant jest jedynym autorem monografii wskazanej jako główne osiągnięcie habilitacyjne.

Monografia ma około 200 stron (12,6 arkuszy drukarskich), w tym 42 ryciny i 21 tabel (często dwustronnych) oraz 39 stron spisu literatury. Praca jest napisana w języku polskim i zawiera 2,5 stronicowe streszczenia i słowa kluczowe w językach polskim i angielskim. Tabele i rysunki zawierają podpisy w językach polskim i angielskim. Układ monografii przypomina eksperymentalne prace dyplomowe, jednak nieco się od nich różni. Treść jest zawarta w 9 rozdziałach, obejmujących: Wstęp, Przegląd literatury, Cel badań, Teren badań, Materiał i metody, Wyniki (z czterema podrozdziałami), Ekologię wybranych gatunków mechowców, Dyskusję i Wnioski. To co różni ten układ od typowego dla prac eksperymentalnych, to wyodrębnienie omówienia terenu badań z Materiałów i metod oraz rozdzielenie omówienia wyników i ich dyskusji rozdziałem, który łączy przegląd danych literaturowych z wynikami pracy, a więc de facto powinien być elementem rozdziału Dyskusja.

Głównym celem przeprowadzonych badań było porównanie zgrupowań roztoczy zasiedlających bory suche sosnowe posadzone na gruntach leśnych oraz posadzone na gruntach porolnych. Autor wymienia cele cząstkowe, które obejmowały porównanie liczebności roztoczy, w tym ich poszczególnych grup (Oribatida, Mesostigmata), składu gatunkowego oraz różnorodności gatunkowej, struktury dominacji i struktury wiekowej Oribatida w zależności od: (1) badanych typów borów sosnowych, (2) badanych mikrosiedlisk, (3) wieku drzewostanu i (4) pory roku oraz (5) określenie wpływu wilgotności mikrosiedliska na liczebność badanych roztoczy.

Badania przeprowadzono na terenie Nadleśnictwa Przymuszewo w listopadzie i grudniu 2016 r. oraz w maju 2017 r., co oznacza, że próby pobierano w danym miejscu i czasie przez jeden sezon. Do badań wytypowano osiem oddziałów leśnych: cztery stanowiły bór suchy posadzony na gruntach leśnych, a pozostałe cztery - bór suchy posadzony na gruntach porolnych (choć na rys. 1 pokazano tylko sześć terenów badawczych). Ogółem Autor przejrzał ponad 89 tys. osobników roztoczy, z czego ok. 81 tys. stanowiły Oribatida, a ok. 4 tys. – Mesostigmata; nie podano przynależności taksonomicznej pozostałych roztoczy (ok. 4 tys. osobników); w pracy są traktowane zbiorczo jako „Acarii”. Wszystkie Mesostigmata były analizowane zbiorczo na poziomie rzędu. Metody statystyczne zastosowane w badaniu zostały dobrane i zastosowane prawidłowo.

Ogółem Autor stwierdził występowanie 70 gatunków Oribatida, niepotrzebnie w monografii nazywanych „taksonami”, bo wszystkie poza dwoma zostały przypisane do gatunku (tabela 2). (Skrót „sp.” przy rodzajach *Brachychthonius* i *Phthiracarus* sugeruje, że osobniki reprezentują w ramach rodzaju jeden, a nie kilka gatunków). Dodatkowo, określenie „takson” utrudnia odbiór pozostałych wyników, ponieważ w wielu miejscach wyniki są przedstawiane w odniesieniu do „taksonów” w randze gatunków, ale również rzędów (np. str. 42). Poza rozdziałem pierwszym, omawiającym gatunki Oribatida wykryte w całym badaniu, pozostałe rozdziały sekcji Wyniki są tak samo ustrukturyzowane i obejmują podrozdziały omawiające Oribatida na poziomie różnorodności gatunkowej, struktury dominacji i stałości występowania, struktury wiekowej i dynamiki sezonowej. Wpływ wilgotności na roztocze został omówiony w rozdziale dotyczącym mikrosiedlisk. Rozdział 7 przedstawia ekologię wybranych 16 gatunków Oribatida; ponieważ ten rozdział nie ma ogólnego wstępu, brak jest informacji na jakiej podstawie te gatunki, spośród 70 wykrytych w badaniu, zostały wybrane do szczegółowego omówienia. Nie wyjaśnia tego również Dyskusja; co więcej, do czterech z nich (*Pergalumna nervosa*, *Microtritia minima*, *Autogneta longilamellata*, *Dissorhina ornata*), w Dyskusji w ogóle się nie odniesiono. Uzyskane rezultaty są w dużej mierze zgodne z poprzednimi badaniami: (1) wykazano, że Oribatida stanowią ok. 90% akarofauny borów sosnowych; (2) liczba gatunków i różnorodność gatunkowa Oribatida w badanych borach były na wyrównanym poziomie, ale zaobserwowano różnice w składzie gatunkowym (dotyczyło to ok. 1/3 gatunków); (3) w borach na porównywanych gruntach

leśnych i porolnych dominowały inne gatunki (odpowiednio *Trhypochthonius cladonicola* i *Carabodes willmanni*), (4) niektóre gatunki Oribatida wykazywały wyraźne preferencje względem określonych mikrosiedlisk, a mikrosiedlisko z płatów porostów, było zasiedlane najliczniej; (5) wyniki sugerują, że wilgotność i wiek drzewostanów odgrywają drugorzędną rolę w kształtowaniu zbiorowisk Oribatida.

Do najważniejszych wyników osiągnięcia naukowego zaliczam: (1) choć stosunkowo krótki, to w połączeniu z danymi zawartymi w Dyskusji wyczerpujący przegląd literatury na temat akarofauny siedlisk leśnych i (2) oparcie wyników na dużej liczbie analizowanych osobników i właściwych narzędziach statystycznych. Mimo tego, uzyskane rezultaty nie stanowią istotnego wkładu do dziedziny nauk ścisłych i przyrodniczych, w dyscyplinie nauki biologiczne ze względu na (1) nieprecyzyjny cel badania, (2) jakość uzyskanych rezultatów i (3) sposób ich upowszechnienia.

Główny cel badania jest niejasny. Zarówno Wstęp, jak i Dyskusję, Autor rozpoczyna od tematyki leśnej. We wstępie roztocze są traktowane jako istotny składnik glebotwórczy i/lub wskaźnikowy dla jakości środowiska. W Przeglądzie literatury Autor wskazuje bardzo wiele przykładów badań dotyczących akarofauny leśnej (możliwe, że wszystkie), często przytaczając ich szczegółowe rezultaty. Natomiast mało jest wniosków ogólnych, które prowadziłyby do postawienia hipotezy testowanej w badaniu, którego dotyczy Monografia. W praktyce, cel badania Habilitanta wynika z tego, że spośród różnych siedlisk leśnych, bory sosnowe były stosunkowo słabiej zbadane. Takie podejście nie przynosi rozwiązania określonego problemu, ponieważ nie jest on w ogóle postawiony, a cel ogranicza się do porównania siedlisk na poziomie identyfikacji gatunków i zliczania osobników. W odniesieniu do obiektu badawczego, o ile jasnym jest skupienie się na Oribatida, ze względu na ich dominującą obecność i rolę ekologiczną, to brakuje wyraźnego uzasadnienia uwzględniania liczebności Mesostigmata (na poziomie rzędu) i pozostałych, niezdefiniowanych roztoczy. Autor nie odnosi się do ich ról ekologicznych, poza ogólnymi stwierdzeniami, że duża część z nich to drapieżniki mogące polować na formy młodociane. Gdyby przyjąć założenie, że faktycznie żywią się głównie mechowcami, to ten sam udział Mesostigmata w obu testowanych borach wskazywałby, że pod względem ekologicznym oba środowiska są równie bogate. Z tych powodów oraz przytoczonych poniżej uwag dotyczących pobierania prób, obawiam się, że wskazane osiągnięcie naukowe nie wnosi istotnych danych, które pozwoliłyby wyraźnie wskazać, że obecność lub brak określonych gatunków roztoczy jest wskaźnikiem równowagi danego środowiska (o ile taka zależność faktycznie występuje).

Moje obawy budzi również jakość uzyskanych rezultatów, pomimo ogromnego nakładu pracy, jaki w ich uzyskanie włożono. Po pierwsze, mam poważne zastrzeżenia do sposobu próbkowania badanych siedlisk. Mimo tego, że Autor zaznacza w streszczeniu, że badanie prowadzono w latach 2016 i 2017, to w rzeczywistości oparto je na jednym sezonie, ponieważ próby były pobierane jednego roku jesienią i następnego wiosną. Autor sam zwraca uwagę, że akarofauna glebowa jest zbiorowiskiem dynamicznym, na które ma wpływ wiele czynników środowiskowych. Oznacza to, że na zidentyfikowane zbiorowiska mogły mieć wpływ lokalne warunki środowiskowe, obejmujące zmienne temperatury, opady czy nasłonecznienie – zarówno w czasie, w którym pobierano próbę, jak i w miesiącach wcześniejszych, które mogły mieć wpływ na populacje rodzicielskie. Aby móc określić, czy dane siedlisko ma charakterystyczną faunę glebową, należałoby przeprowadzić badania w tej samej lokalizacji i w tym samym czasie przez co najmniej trzy sezony, uwzględniając przy tym różne rejony geograficzne, w których te siedliska występują.

Mniejsze zastrzeżenia, ale również istotne, budzi pomiar wilgotności prób. Ten parametr, a przy okazji wiele innych, w tym pH gleby, powinien być mierzony w terenie. W badaniu przeprowadzonym przez Habilitanta, wilgotność oznaczano we wszystkich próbach na podstawie różnicy w masie badanej próby

przed i po zakończeniu wyplaszania, które trwało przez 2 tygodnie w stosunkowo wysokiej temperaturze (ok. 35 st. C), co niewątpliwie przyczyniło się do wędnięcia roślin. Zastosowana metoda wykazała, że najwyższą przeciętną wilgotność wagową miały mikrosiedliska mchów, a następnie porostów i wrzósów i tu nasuwa się pytanie, czy woda znajdująca się we wnętrzu komórek roślinnych jest równie dostępna dla akarofauny, jak woda obecna w powietrzu lub związana na cząstkach gleby? Trzecia uwaga dotyczy prób kontrolnych. Autor stawia hipotezę, że grunty leśne i porolne różnicują akarofaunę. Ta hipoteza byłaby silniej wsparta, gdyby, nawet kosztem głębokiego próbkowania badanych oddziałów leśnych, do badań włączyć tereny do nich przylegające. Podsumowując, wyniki badania, w tym gatunki wskazane jako charakterystyczne dla danego siedliska, mogą być obarczone błędem, ponieważ stanowią obraz dynamicznego zbiorowiska, który został uchwycony w jednym, określonym czasie. Rezultaty dotyczące korelacji roztoczy z wilgotnością siedliska też są obarczone błędem ze względu na przyjętą metodykę.

Ostatnie zastrzeżenie wynika ze sposobu upowszechnienia rezultatów badania. Praca dotyczy specjalistycznych zagadnień, zawiera dużo tabel i rysunków, jest skierowana do określonego kręgu odbiorców (akarologów, ekologów) posługujących się w swojej pracy językiem angielskim. Z tego powodu nie widzę uzasadnienia do jej wydania w niszowym dla nauk biologicznych periodyku i w języku narodowym. Podsumowując, monografia w języku polskim w znaczący sposób ogranicza krąg odbiorców, a przez to obniża wkład uzyskanych rezultatów do nauki światowej.

Biorąc pod uwagę błędy w planowaniu badania, mające wpływ na wagę rezultatów naukowych zawartych w Monografii przedstawionej jako osiągnięcie habilitacyjne Pana dr. Radomira Graczyka stwierdzam, że przedstawione osiągnięcie naukowe nie spełnia wymogów stawianych kandydatom do stopnia naukowego doktora habilitowanego, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2, Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2023 poz. 742).

4. Ocena pozostałego dorobku naukowego

W chwili składania wniosku Habilitant był autorem/współautorem 85 publikacji, z czego 48 to oryginalne prace twórcze, w tym 24 opublikowane po doktoracie w czasopiśmie indeksowanych przez JCR (obecnie dorobek ten obejmuje 32 indeksowane w bazie SCOPUS, w tym cztery prace przed uzyskaniem stopnia doktora). W 12 z tych publikacji, Habilitant był autorem korespondencyjnym, jednak struktura autorstwa sugeruje, że był autorem wiodącym w trzech z nich, ponieważ wszystkie pozostałe są pracami wieloautorskimi (od 3 do 9 współautorów), gdzie wszyscy współautorzy są wymienieni jako autorzy korespondencyjni, a Habilitant nie jest w nich pierwszym lub ostatnim autorem.

Na pozostałe publikacje składa się 16 prac opublikowanych w czasopiśmie nieindeksowanych oraz 8 rozdziałów w monografiach. Ilościowo jest to bardzo dobry dorobek publikacyjny. Większość prac dotyczy zagadnień związanych z akarologią, w tym z dynamiką występowania Oribatida, a więc tematyki związanej z osiągnięciem habilitacyjnym, w której Habilitant się specjalizuje. Pozostałe prace, w tym opublikowane w czasopiśmie z listy JCR, dotyczą zagadnień ogólnie związanych z hodowlą roślin i zwierząt, w których Habilitant współpracował w zakresie wykonywania i interpretacji analiz statystycznych.

Jest to dorobek znaczący, wyraźnie wskazujący, że Habilitant jest specjalistą w zakresie różnorodności i ekologii Oribatida, posługujący się dobrym warształem statystycznym. W świetle tego szkoda, że Kandydat nie zdecydował się na sformułowanie bardziej ogólnego tematu osiągnięcia habilitacyjnego

i nie włączył do niego takich prac, jak Graczyk & Seniczak S, 2013; Seniczak S et al. 2018 (gdzie był autorem korespondencyjnym); Seniczak A et al. 2021' Pacek et al. 2020 i in. w połączeniu z wybranymi monografiami czy rozdziałami w monografiach. Wszystkie wymienione publikacje są w języku angielskim, znajdują się w bazie SCOPUS, a rola habilitanta w powstaniu tych prac, zgodnie z Jego oświadczeniami zawartymi w wykazie, wydaje się niekwestionowana.

Habilitant wygłosił łącznie 20 ustnych komunikatów konferencyjnych, w tym 18 po doktoracie oraz osiem (siedem po doktoracie) prezentacji posterowych; wszystkie na konferencjach, które odbyły się w Polsce. Duża część z tych prezentacji została powtórzona w wykazie materiałów pokonferencyjnych. Dodatkowo Habilitant był współautorem pięciu materiałów pokonferencyjnych z międzynarodowych konferencji, które odbyły się w Hiszpanii (2016 i 2017), Turcji (2022) i Krakowie (2023). Ten dorobek wskazuje, że Habilitant aktywnie uczestniczy w najważniejszych konferencjach akarologicznych, choć ta aktywność głównie dotyczy konferencji krajowych.

Habilitant był wykonawcą w jednym projekcie badawczym finansowanym z funduszu Norwegian Taxonomy Initiative i w dwóch projektach badawczo-rozwojowych finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (nr 00001.DDD.6509.00003.2017.02) oraz Ministerstwo Edukacji i Nauki (NdS-II/SP/0516/2024/01). Ponadto był członkiem zespołu w projekcie na prace przedwdrożeniowe współfinansowanym przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego z programu „Inkubator Innowacyjności 4.0” w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój Działanie 4.4 Zwiększenie potencjału kadrowego sektora B+R. Pozostałe projekty wymienione we wniosku dotyczą trzykrotnego uzyskania stypendium w drodze konkursowej z programów finansowanych przez Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego (w trakcie realizacji doktoratu) oraz uczestniczenia w dwóch projektach mających na celu rozwój potencjału dydaktycznego Politechniki Bydgoskiej (POKL. 04.01.01-00-006/11-00 i UDA-POKL.04.01.02-00-166/11). Kandydat nie kierował ani nie uczestniczył w żadnym grantie badawczym finansowanym przez Narodowe Centrum Nauki (ani wcześniejsze instytucje powołane w tym celu).

Habilitant jest członkiem dwóch towarzystw naukowych: Polskiego Towarzystwa Akarologicznego, w którym pełni funkcję członka komisji rewizyjnej, oraz Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego. Recenzował 25 manuskryptów dla 14 czasopism z listy JCR (głównie MDPI), w tym prace o profilu akarologicznym. Recenzował projekt badawczy dla NCN w panelu NZ8 dotyczący biologii Oribatida. Oznacza to, że jest rozpoznawany w środowisku naukowym, choć głównie krajowym.

Pomijając aktywność w pozyskiwaniu środków na badania naukowe, którą oceniam w dalszej części recenzji, stwierdzam, że pozostały dorobek naukowy Habilitanta spełnia wymogi stawiane kandydatom do stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie nauki biologiczne.

5. Ocena aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej

Kariera zawodowa Habilitanta jest związana z jedną uczelnią, obecnie Politechniką Bydgoską im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy. Ze względu na współpracę naukową z prof. Seniczakiem i z zespołem prof. Kaczmarka, drugą uczelnią, z którą Habilitant ma udokumentowaną bogatą współpracę naukową jest Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Pojedyncze badania prowadził we współpracy z naukowcami z uczelni w Poznaniu, Toruniu i Olsztynie oraz z uczelni zagranicznych, do których odnoszę się dalej w recenzji.

Habilitant przebywał na dwóch krótkoterminowych stażach zagranicznych. W trakcie studiów doktoranckich odbył miesięczny staż w Norwegii na Wydziale Inżynierii i Nauk Ścisłych kolegium uniwersyteckiego w Sogndal, który był związany z prowadzeniem badań akarologicznych. Drugi staż, trzymiesięczny, odbył już po doktoracie (w 2019 r.), we Włoszech na Uniwersytecie Molise Campobasso. Celem tego stażu był udział w pracach badawczych nad wpływem iniekcji in ovo substancji bioaktywnych na wydajność kurcząt w środowisku produkcyjnym oraz poszerzanie wiedzy w zakresie metod statystycznych wykorzystywanych w analizach biochemicznych. Rezultatem tej współpracy jest wspólna publikacja (Stadnicka et al. 2020).

Oprócz współpracy z naukowcami z Norwegii, w dorobku Habilitanta znajdują się prace opublikowane w międzynarodowych zespołach, obejmujących naukowców z Hiszpanii, Brazylii, Niemiec, Grecji i Irlandii. Jednak struktura autorstwa wyraźnie wskazuje, że są to współpracy wynikające z aktywności międzynarodowej pierwszego autora, pani dr Anny Seniczak, afiliowanej na uniwersytecie w Bergen w Norwegii. Natomiast wszystkie prace, w których Habilitant określił swój wkład na poziomie opracowania koncepcji badań, powstały we współpracy krajowej, często na macierzystej uczelni.

Podsumowując, Habilitant w dziedzinie, w której się specjalizuje, był zapraszany do współpracy przez zespoły międzynarodowe oraz współpracuje z naukowcami z Polski, szczególnie z grupą akarologów z Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Zakończony wspólną publikacją staż we Włoszech również świadczy o aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni. Dlatego pomimo braku stażu podoktorskiego bezpośrednio związanego ze specjalizacją Habilitanta, oceniam ten element wniosku jako dostatecznie wypełniający wymagania ustawowe.

6. Ocena aktywności w zakresie dydaktyki, działalności organizacyjnej, promującej naukę i pozyskiwania środków na badania

Aktywność w zakresie pozyskiwania środków na badania, dydaktyki i działalności organizacyjnej nie jest bezpośrednim wymogiem ustawowym do uzyskania stopnia doktora habilitowanego, ale ma duże znaczenie w samodzielnym prowadzeniu badań, czyli budowaniu grupy badawczej i kierowaniu pracami doktorskimi.

Habilitant jest aktywnym dydaktykiem i ma na tym polu osiągnięcia związane z opracowywaniem programów nauczania i prowadzeniem zajęć na Politechnice Bydgoskiej, wielokrotnie powierzano mu opiekę nad studentami zagranicznymi z Norwegii, Hiszpanii, Turcji i USA oraz prowadzenie przedmiotów w języku angielskim dla studentów w ramach programu Erasmus+. Uczestniczył w projektach dydaktycznych realizowanych na Politechnice Bydgoskiej, odbył wiele szkoleń w celu doskonalenia umiejętności dydaktycznych, pełnił funkcje dydaktyczno-organizacyjne. Był promotorem wielu prac licencjackich i magisterskich, a także pełnił rolę promotora pomocniczego w dwóch rozprawach doktorskich. Za działalność dydaktyczną i organizacyjną był wielokrotnie nagradzany przez Rektora Politechniki Bydgoskiej.

Habilitant jest również bardzo aktywny w popularyzowaniu nauki: wielokrotnie przygotowywał i prowadził różne warsztaty i wykłady w trakcie wydarzeń organizowanych cyklicznie na macierzystej uczelni, takie jak Festiwal Nauki i in. Sprawował opiekę nad uczniami przygotowującymi się do olimpiad naukowych i brał udział w organizowaniu olimpiad. Współpracuje z otoczeniem, co jest m.in. udokumentowane wspólną publikacją z firmą ICL Polska (producentem nawozów i środków wzbogacających glebę), współpracował z Przedsiębiorstwem Produkcyjno-Handlowym VIT-TRA, oraz

przygotował ekspertyzę na zlecenie firmy zajmującej się projektowaniem terenów zieleni Pracownia Ochrony Środowiska PRO GAJA.

Natomiast poważnym niedostatkim wniosku jest brak aktywności Habilitanta w pozyskiwaniu środków na badania naukowe. We wniosku nie ma informacji, czy występował do NCN z wnioskami grantowymi, które nie uzyskały finansowania, czy też w ogóle nie wykazywał aktywności w tym celu. Podobnie we wniosku nie ma informacji, czy Habilitant starał się o środki na wyjazdy zagraniczne, np. finansowane przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej. Brak sukcesów w pozyskiwaniu środków na badania w zasadniczym stopniu ogranicza możliwości budowania własnej grupy badawczej, a do tego właśnie jest potrzebny status samodzielnego pracownika naukowego, który daje stopień doktora habilitowanego.

7. Ocena końcowa

Z sylwetki naukowej Habilitanta wynika, że jest znanym w polskim środowisku naukowym akarologiem specjalizującym się w analizach dynamiki populacji Oribatida. W swoich badaniach wykorzystuje zaawansowane narzędzia statystyczne. Realizował badania w zespołach międzynarodowych, ale w zdecydowanej większości był do tych zespołów dopraszany ze względu na określone kompetencje. Po doktoracie nie kierował własnymi projektami badawczymi finansowanymi w drodze konkursowej. Przedstawione do oceny osiągnięcia habilitacyjne, pomimo wielkiego nakładu pracy, w mojej opinii nie wnoszą istotnego wkładu do dyscypliny nauki biologicznej ze względu na uchybienia w zaplanowaniu badania i ograniczenie kręgu odbiorców poprzez opublikowanie monografii w języku polskim.

Biorąc powyższe pod uwagę, uważam, że wniosek Pana dr. Radomira Graczyka nie spełnia wymogów, o których mowa w art. 219 ust. 1 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2023 poz. 742). W związku z tym przedstawiam Radzie Dziedziny Nauk Ścisłych i Przyrodniczych Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego negatywną opinię w sprawie wniosku o nadanie Panu dr. Radomirowi Graczykowi stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk biologicznych w dyscyplinie biologia.

Poznań, 28 października 2024 r.

